

SORU 1: Sermaye Piyasası Kurulunca yatırım ortaklıklarına kuruluş izni verilmesi için istenilen zorunlu kriterler nelerdir belirtiniz.

CEVAP:

Kurul tarafından Yatırım ortaklıklarına kuruluş izni verilebilmesi için;

- Kayıtlı sermayeli anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- Başlangıç sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- Paylarının nakit karşılığı çıkarılması ve pay bedellerinin kuruluş sırasında tam ve nakden ödenmesi,
- Ticaret unvanlarında "Yatırım Ortaklığı" ibaresinin bulunması,
- Esas sözleşmelerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,
- Kurulca belirlenecek diğer şartları taşıması, zorunludur.

SORU 2: Aşağıdaki kavramları tanımlayınız.

- Halka arz
- Yatırım fonu
- Birincil piyasa
- Girişim Sermayesi
- İçeriden öğrenenlerin ticaret

CEVAP:

a) Halka Arz: Sermaye Piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan yapılan genel bir çağrıyı ve bu çağrı devamında gerçekleştirilen satışa denir. Sermaye piyasası araçlarının satın alınması için her türlü yoldan halka çağrıda bulunulmasını; halkın bir anonim ortaklığa katılmaya veya kurucu olmaya davet edilmesini; hisse senetlerinin borsalar veya teşkilatlanmış diğer piyasalarda devamlı işlem görmesini; Sermaye Piyasası Kanunu'na göre halka açık anonim ortaklıkların sermaye artırımları dolayısıyla paylarının veya hisse senetlerinin satışını ifade eder.

b) Yatırım Fonu: Yatırım Fonu Sermaye Piyasası Kanunu doğrultusunda halktan katılma belgeleri karşılığında toplanan paralarla, belge sahipleri hesabına riskin dağıtılması ilkesi ve inancılı mülkiyet esasına göre sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, altın ve diğer kıymetli madenler portföyü işletmek amacı ile kurulan, kurucusunun mal varlığından ayrı mal varlığı olan tüzel kişiliği olmayan bir mal varlığıdır.

c) Birincil Piyasa: Hisse senetleri ve tahvil gibi menkul kıymetleri ihraç eden şirketlerle tasarruf sahiplerinin (bu menkul kıymetleri almak isteyenlerin) doğrudan doğruya karşılaştıkları piyasalardır. Birincil Piyasa'da, Borsa İstanbul'da işlem gören/görmeyen şirketlerin Borsa kanalıyla halka arz edilecek payları ile Borsa İstanbul'da işlem gören şirketlerin nakit karşılığı sermaye artırımlarında yeni pay alma (rüçhan) haklarının kullanımı sonrası artakalan paylarının satışı yapılır.

d) Girişim Sermayesi: Teknoloji ağırlıklı sanayileşme stratejisinin benimsendiği başta ABD, İngiltere, Fransa, Japonya, Hollanda ve Almanya gibi ülkelerde özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan risk sermayesi genel olarak; dinamik, yaratıcı ancak finansal gücü yeterli olmayan girişimcilerin yatırım fikirlerini gerçekleştirmeye olanak tanıyan bir yatırım finansmanın biçimi olarak tanımlanabilir. Girişim sermayesi, fon fazlasına sahip yatırımcıların, gelişme potansiyeli yüksek olan küçük ve orta ölçekli işletmelerin oluşumu ve faaliyete geçmesi için yaptıkları uzun vadeli bir yatırım olarak da ifade edilebilir.

e) İçeriden öğrenenlerin ticareti (Insider Trading): Sermaye piyasası araçlarının değerini etkileyebilecek, henüz kamuya açıklanmamış bilgileri kendisine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacı ile kullanarak, sermaye piyasasında işlem yapanlar arasında fırsat eşitliğini bozacak şekilde haksız yarar sağlamak veya bir zararı bertaraf etmektir.

SORU 3: Sermaye piyasası araçlarının işlem göreceği borsaların;

- Kuruluş şekli nasıldır?
- Asıl amaçları nelerdir?
- Denetimi hangi kurul tarafından yapılır?

CEVAP:

- Borsaların kuruluşuna Kurulun uygun görüşü üzerine Cumhurbaşkanı tarafından izin verilir. Bu kuruluşların faaliyete geçmesi Kurulun iznine tabidir.
- Menkul kıymetlerin ve diğer sermaye piyasası araçlarının güven ve istikrar içinde, serbest rekabet şartları altında kolayca alınıp satılabilmesini sağlamak ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmektir.
- Borsaların denetimi SPK tarafından yapılır.

SORU 4: Sermaye piyasasında yer alan;

- Sermaye piyasası kurumlarını sıralayınız.
- Bu kurumlar arasında yer alan aracı kurumların faaliyet şartlarını ayrıntılı olarak belirtiniz.

CEVAP:

a) Sermaye Piyasası Kurumları şunlardır;

- Aracı kurumlar,
- Yatırım ortaklıkları
- Yatırım fonları
- Sermaye piyasasında faaliyet göstermesine izin verilen diğer kurumlar

b) Kurumlar arasında aracı kurumların faaliyet şartları şunlardır;

- Anonim ortaklık şeklinde kurulmuş olmaları,
- Paylarının tamamının nama yazılı olması,
- Paylarının nakit karşılığı çıkarılması,
- Sermayelerinin kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- Esas sözleşmelerinin bu kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,
- Kurucuların bu kanunda ve ilgili düzenlemelerde belirtilen şartlara sahip olması,
- Ortaklık yapısının şeffaf ve açık olması.

SORU 5: Aşağıdaki kavramları tanımlayınız.

a) Başlangıç sermayesi

b) İkinci el piyasası

CEVAP:

a) Başlangıç Sermayesi: Kayıtlı sermayeli anonim ortaklığın sahip olması zorunlu olan asgari çıkartılmış sermayesidir.

b) İkinci El Piyasası: Daha önce halka arz edilmiş sermaye piyasası araçlarının alım satımının yapıldığı piyasalardır. Organize ikinci el borsalardır.

SORU 6: Sermaye piyasası kanununa göre bağımsız denetleme kuruluşlarının sorumlulukları nelerdir belirtiniz ve kısaca açıklayınız.

CEVAP: Sermaye Piyasası Kanunu, yaptıkları işler ve bu işlerin sonuçları ile ilgili olarak Bağımsız Denetim kuruluşlarının hem hukuki sorumlulukları hem de cezai sorumlulukları bulunmaktadır.

SORU 7: Sermaye piyasası araçlarından "PAY" lann türlerini sadece yazınız.

CEVAP: Payların türleri şunlardır;

- Nama ya da Hamiline yazılı paylar
- Adi-imtiyazlı paylar.
- Primli-Primsiz paylar.
- Bedelli – Bedelsiz paylar.

SORU 8: Borçlanma araçlarını sayarak her birini kısaca tanımlayınız.

CEVAP: Borçlanma araçları şunlardır;

- Tahviller,
- Bonolar,
- Kıymetli maden bonoları
- Paraya dönüştürülebilir tahviller
- Değiştirilebilir tahviller

- a) **Tahviller:** Tahvil, devletin ya da özel sektör şirketlerinin borçlanarak orta ve uzun vadeli fon sağlamak üzere çıkarttıkları borç senetleridir. Tahviller halka arz edilerek veya halka arz edilmeksizin satılabilir.
- b) **Bonolar:** İhraççıların borçlu sıfatıyla düzenleyip sattığı ve nominal değerinin vade tarihinde yatırımcıya geri ödenmesi taahhüdünü içeren, vadesi 30 günden az, 364 günden fazla olmayan menkul kıymetlerdir.
- c) **Kıymetli maden bonoları:** Kıymetli madenin işlem gördüğü borsalara üye olan kıymetli maden aracı kurumlarının belli miktarda kıymetli maden cinsinden ihraç ettikleri ve nominal değerinin vade tarihinde yatırımcıya geri ödenmesi taahhüdünü içeren menkul kıymetlerdir. Bonoların vadesi 30 günden az, 364 günden fazla olmamak üzere belirlenir.
- d) **Paraya dönüştürülebilir tahviller:** Ortaklık tarafından çıkarılan ve ihraççı ortaklığın sermaye artırımını suretiyle çıkaracağı paylara veya izahname veya ihraç belgesinde belirtilen esaslar çerçevesinde temin edilen ihraççı paylarına dönüştürme hakkı veren menkul kıymetlerdir. PDT'lerin vadesi 365 günden az olamaz.
- e) **Değiştirilebilir tahviller:** İhraççı tarafından çıkarılan ve payları borsalarda işlem gören diğer ortaklıklara ait paylarla değiştirme hakkı veren menkul kıymetlerdir. DET'lerin vadesi 365 günden az olamaz.

SORU 9: ***İzahname nedir? Tanımlayınız ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 4. Maddesinin izahname hazırlamaya ilişkin getirdiği yükümlülüklerini maddeler halinde yazınız.***

CEVAP:

İzahname; ihraççının ve varsa garantörün finansal durum ve performansı ile geleceğe yönelik beklentilerine, faaliyetlerine, ihraç edilecek veya borsada işlem görecektir sermaye piyasası araçlarının özelliklerine ve bunlara bağlı hak ve risklere ilişkin olarak yatırımcıların bilinçli bir değerlendirme yapmasını sağlayacak nitelikteki tüm bilgileri içeren kamuyu aydınlatma belgesidir.

- Sermaye piyasası araçlarının halka arz edilebilmesi veya borsada işlem görebilmesi için izahname hazırlanması ve hazırlanan bu izahnamenin Kurulca onaylanması zorunludur.
- İzahnamede yer alan bilgiler yatırımcılar tarafından kolaylıkla anlaşılabilir ve değerlendirilebilir şekilde sunulur. (3) İzahnameden sorumlu gerçek kişilerin isimleri ve görevleri ile tüzel kişilerin unvanları, merkezleri ve iletişim bilgileri izahnamede açıkça belirtilir.
- İzahname, ihraççıya ve ihraç edilen sermaye piyasası araçlarına ilişkin bilgiler ile bir özet bölümü de içermek üzere bir veya birden fazla belge şeklinde düzenlenebilir. Özet bölümü ihraççıya, varsa garantöre, garantinin niteliğine ve ihraç edilecek sermaye piyasası araçlarına ilişkin temel özellik, hak ve riskleri içerecek şekilde kısa, açık ve anlaşılır ifadelerden oluşur.
- Halka arz eden tarafından izahnamenin düzenlenmesi sırasında, ihraççının izahname hazırlamasında kolaylaştırıcı tedbirleri alması zorunludur.

SORU 10: ***6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda tanımlanan sermaye piyasası suçlarını sayınız. Bunlardan yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında, finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük suçunu ve öngörülen cezaları açıklayınız.***

CEVAP:

Piyasa suçları şunlardır;

- Bilgi suistimali
- Piyasa dolandırıcılığı
- Usulsüz halka arz ve izinsiz sermaye piyasası faaliyeti
- Güveni kötüye kullanma ve sahtecilik
- Bilgi ve belge vermeme, denetimin engellenmesi

f) Sır saklama yükümlülüğü

Yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük suçu ve öngörülen cezalar; Kasıtlı olarak, kanunen tutmakla yükümlü oldukları defter ve kayıtları usulüne uygun tutmayanlar, saklamakla yükümlü oldukları defter ve belgeleri kanuni süresince saklamayanlar, 6 aydan 2 yıla kadar hapis ve 5000 güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar.

Kasıtlı olarak finansal tabloları yansıtmayacak şekilde düzenlemeler, gerçeğe aykırı hesap açanlar, hesaplarda hile yapanlar, yanlış ve yanıltıcı denetim ve değerlendirme raporu düzenleyenler, yönetim kurulu ve sorumlu yöneticiler 5237 sayılı TCK'nun ilgili hükümlerine göre cezalandırılırlar.

SORU 11: ***6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumları hangileridir? Maddeler halinde belirtiniz. (20 puan)***

CEVAP:

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'na göre faaliyette bulunabilecek sermaye piyasası kurumları şunlardır;

- Yatırım kuruluşları
- Kolektif yatırım kuruluşları
- Sermaye piyasasında faaliyette bulunacak bağımsız denetim, değerlendirme ve derecelendirme kuruluşları
- Portföy yönetim şirketleri
- İpotek finansmanı kuruluşları
- Konut finansmanı ve varlık finansmanı fonları
- Varlık kiralama şirketleri
- Merkezî takas kuruluşları
- Merkezî saklama kuruluşları
- Veri depolama kuruluşları
- Kuruluş ve faaliyet esasları Kurulca belirlenen diğer sermaye piyasası kurumları

SORU 12: ***Yatırım ortaklıklarını tanımlayarak yatırım ortaklıklarının kuruluş şartlarını yazınız.***

CEVAP:

Yatırım ortakları; sermaye piyasası araçları, gayrimenkul, ulusal veya uluslararası borsalarda veya borsa dışı organize piyasalarda işlem gören altın ve diğer kıymetli madenler portföylerini işletmek amacı ile kayıtlı sermaye esasına göre kurulan anonim ortaklıklardır.

Yatırım ortaklıklarına kuruluş izni verilebilmesi için;

- Kayıtlı sermayeli anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
- Başlangıç sermayelerinin Kurulca belirlenen miktardan az olmaması,
- Paylarının nakit karşılığı çıkarılması ve pay bedellerinin kuruluş sırasında tam ve nakden ödenmesi,
- Ticaret unvanlarında "Yatırım Ortaklığı" ibaresinin bulunması,
- Esas sözleşmelerinin bu Kanun ve ilgili düzenlemelerde yer alan hükümlere uygun olması,
- Kurulca yetkilendirilmiş bir kuruluşun portföy saklama hizmetini yürütmek üzere belirlenmiş olması,
- Kurulca belirlenecek diğer şartları taşıması, zorunludur.

SORU 13: ***Kayıtlı sermayeye ilişkin aşağıdaki soruları yanıtlayınız.***

- Kayıtlı sermayeyi tanımlayınız.***
- Kayıtlı sermaye tavanı neye bağlı olarak hangi tutarda ve kimin tarafından belirlenir?***
- Belirlenen kayıtlı sermaye tavanının geçerlilik süresi kaç yıldır?***
- Kayıtlı sermaye sistemine kabul edilecek bir ortaklığın başlangıç sermayesi kaç liradır?***
- Çıkarılmış sermayeyi tanımlayınız.***

CEVAP:

- a) **Kayıtlı Sermaye:** Anonim ortaklıkların, esas sözleşmelerde hüküm bulunmak kaydıyla, Yönetim Kurulu kararı ile TTK'nin sermayenin arttırılmasına dair hükümlerine tabi olmaksızın çıkarabilecekleri hisse senedi azami miktarını gösteren, ticaret siciline tescil edilmiş sermayelerdir.
- b) **Kayıtlı Sermaye Tavanı:** İlgili ortaklığın önemi ve kayıtlı sermaye sisteminin gayesi göz önünde tutularak SPK tarafından belirlenir.
- c) Sermaye Piyasası Kurulu tarafından izin verilen kayıtlı sermaye tavanı, iznin verildiği yıl da dahil olmak üzere en fazla 5 yıllık süre için geçerlidir.
- d) Kayıtlı sermaye sistemine kabul edilecek anonim ortakların başlangıç sermayeleri 500.000€'den az olamaz.
- e) **Çıkarılmış Sermaye:** Kayıtlı sermayeli anonim şirketlerin satışı yapılmış hisse senetlerini temsil eden sermayelerdir.

SORU 14: Oydan yoksun payları;

- a) Tanımlayınız.
- b) Bu payların türleri ve itibari değerlerine ilişkin ne söylenebilir? Açıklayınız.

CEVAP:

- a) **Oydan Yoksun Paylar:** Ortakların sermaye arttırımı ile ihraç edebilecekleri, oy hakkı hariç, sahibine kar payından ve istendiğinde bedelsiz pay alma hakkında imtiyaz dışındaki diğer hususlarda imtiyaz ve diğer ortaklık haklarını sağlayan, istendiğinde belirli bir vade veya vadelerde, sabit veya değişken oranda ortaklığın oy hakkına sahip paylarını satın alma ve ortaklık payları ile değiştirme hakkı veren paylardır.
- b) Oydan yoksun paylar, hamiline veya nama yazılı şekilde ihraç edilebilir. Ancak nama yazılı oydan yoksun paylar için TTK'nin 418. Maddesi hükmü uygulanmaz ve Yönetim Kurulu bu payları pay defterine kayıttan imtina edemez. Bu payların itibari değeri oy hakkı bulunan payların itibari değerine veya farklı itibari değerler varsa bunlardan herhangi birine eşit olmamalıdır.

SORU 15: Sermaye piyasası faaliyetleri nelerdir, sıralayınız. Aracılık faaliyetlerinin kapsamını kısaca tanımlayınız.

CEVAP: Sermaye Piyasası kanunu kapsamına giren SPK faaliyetleri şunlardır;

- a) Kurul kaydına alınacak Sermaye Piyasası araçlarının ihraç veya halka arz yolu ile satışına aracılık,
- b) Daha önce ihraç edilmiş olan Sermaye Piyasası araçlarının aracılık amacıyla alım satımı
- c) Ekonomik ve finansal göstergelere, sermaye piyasası araçlarına, mala, kıymetli madenlere ve dövizde dayalı vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri dahil her türlü türev araçların alım satımının yapılmasına aracılık
- d) Sermaye piyasası araçlarının geri alım veya satım taahhüdü ile alım satımı
- e) Yatırım danışmanlığı
- f) Portföy işletmeciliği veya yöneticiliği
- g) Diğer sermaye piyasası kurumlarının faaliyetler

SORU 16: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri nelerdir? Yazınız.

CEVAP: 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu kapsamına giren yatırım hizmetleri ve faaliyetleri şunlardır:

- a) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin alınması ve iletilmesi
- b) Sermaye piyasası araçlarıyla ilgili emirlerin müşteri adına ve hesabına veya kendi adına ve müşteri hesabına gerçekleştirilmesi
- c) Sermaye piyasası araçlarının kendi hesabından alım ve satımı
- d) Portföy yöneticiliği

- e) Yatırım danışmanlığı
- f) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunularak satışa aracılık edilmesi
- g) Sermaye piyasası araçlarının halka arzında yüklenimde bulunmaksızın satışa aracılık edilmesi
- h) Çok taraflı alım satım sistemlerinin ve borsa dışı diğer teşkilatlanmış pazar yerlerinin işletilmesi
- i) Sermaye piyasası araçlarının müşteri namına saklanması ve yönetimi ile portföy saklanması
- j) Kurulca belirlenecek diğer hizmet ve faaliyetlerde bulunulması

SORU 17: Sermaye Piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışında kullanılan yöntemleri ana başlık olarak yazınız.

CEVAP: Sermaye piyasası araçlarının halka arz yoluyla satışında;

- a) Talep toplama yoluyla satış yöntemi,
- b) Talep toplanmaksızın satış yöntemi,
- c) Borsalarda satış yöntemi kullanılabilir.

SORU 18: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda 'Kâr Payı Avansı' nasıl düzenlenmiştir? Açıklayınız.

CEVAP: Bir hesap döneminde verilecek toplam kâr payı avansı bir önceki yıla ait dönem kârının yarısını aşamaz. Önceki dönemde ödenen kâr payı avansları mahsup edilmeden ilave kâr payı avansı verilmesine ve kâr payı dağıtılmasına karar verilemez.

Kusurlarına ve durumun gereklerine göre zararlar şahsen kendilerine yükletilebildiği ölçüde yönetim kurulu üyeleri ve hazırladıkları raporlarla sınırlı olarak bağımsız denetimi yapanlar, ara dönem finansal tablolarının gerçeği düştür bir şekilde yansıtmamasından veya mevzuat ile muhasebe ilke ve kurallarına uygun olarak düzenlenmemiş olması nedeniyle dağıtılan kâr payı avansının doğru olmamasından doğan zararlar için ortaklığa, pay sahiplerine, ortaklık alacaklılarına ve ayrıca doğrudan doğruya olmak üzere kâr payı avansının kararlaştırıldığı veya ödendiği hesap dönemi içinde pay iktisap etmiş bulunan kişilere karşı sorumludurlar.

SORU 19: Sermaye piyasasında 'nitelikli yatırımcılara yapılacak satışlara' ilişkin özel hükümleri açıklayınız.

CEVAP: Nitelikli yatırımcılara yapılacak satışlar, yalnızca bu yatırımcılara yönelik bir çağrıda bulunulması ve/veya nitelikli yatırımcıların önceden belirlenmesi suretiyle gerçekleştirilebilir.

Sermaye piyasası araçlarının nitelikli yatırımcılara satışında, yatırımcı sayısı yönünden bir kısıtlama uygulanmaz. Bir yatırımcının nitelikli yatırımcı olduğuna ilişkin bilginin, ilgiliden alınan beyan üzerine MKK üyesi yatırım kuruluşları tarafından MKS'de kayıt altına alınması zorunludur.

MKK üyesi yatırım kuruluşlarından birisi tarafından yapılacak kayıt, bir yatırımcının nitelikli yatırımcı olarak kabul edilmesi için yeterlidir. Nitelikli yatırımcıların sahip oldukları tüm tekil hesaplar nitelikli olarak kabul edilir. Ancak müşterek hesapların nitelikli olarak kabul edilebilmesi için hesap sahibi tüm kişilerin nitelikli yatırımcı özelliğini taşıması gerekir. Kurumsal yatırımcıların MKK nezdinde kaydı tutulan nitelikli yatırımcılar arasına dahil edilmesi, kurumsal yatırımcılardan beyan alınmasına gerek bulunmaksızın MKK üyesi yatırım kuruluşları tarafından res'en yerine getirilir. Bir yatırımcının MKK nezdinde kaydı tutulan nitelikli yatırımcılar arasında bulunup bulunmadığının kontrol edilebilmesini teminen, MKK üyesi yatırım kuruluşlarının erişimine olanak sağlayacak şekilde MKK tarafından gerekli sistem kurulur. Nitelikli yatırımcı özelliğinin kaybedilmesi durumunda, bu durumun ilgili yatırımcı tarafından bir MKK üyesi yatırım kuruluşuna bildirilmesi zorunludur. Bildirim üzerine, söz konusu yatırımcının MKK nezdindeki statüsünün değiştirilmesine ilişkin yükümlülük MKK üyesi yatırım kuruluşuna aittir.

SORU 20: Sermaye Piyasası Kanununa göre 'halka açık ortaklık statüsünün' nasıl kazanıldığını açıklayınız.

CEVAP: Payları borsada işlem gören ortaklıklar ile pay sahibi sayısı beş yüzü aşan anonim ortaklıkların payları halka arz olunmuş sayılır. Bu ortaklıklar halka açık ortaklık hükümlerine de tabi olurlar. Payları borsada işlem görmeyen anonim ortaklıklar, halka açık ortaklık statüsünü kazandıktan sonra en geç **2 yıl içinde** paylarının işlem görmesi için borsaya başvurmak zorundadırlar. Aksi durumda, Kurul, bu payların borsada işlem görmesi veya ortaklığın halka açık ortaklık statüsünden çıkarılması için, ortaklığın talebini aramaksızın gerekli kararları alır.

SORU 21: Sermaye piyasasının unsurlarını bir cümleyle açıklayınız.

CEVAP:

- Fon Arz Edenler:** Birikmiş tasarrufu elinde bulunduran ve bu tasarruflarını getiri beklentisi ile sermaye piyasası araçlarına yatıran gerçek ve tüzel kişileri ifade etmektedir. Bu kişiler tasarruflarını sermaye piyasasına yatırdıkları takdirde yatırımcı sıfatını kazanmaktadır.
- Fon Talep Edenler:** Ticari faaliyetlerini sürdürürken ihtiyaç duydukları kaynağı sermaye piyasası araçları ihraç etmek suretiyle sermaye piyasasından temin edebilen kesimlerdir.
- Sermaye Piyasası Araçları:** Sermaye piyasasında fon arz ve talebinin karşılaşmasını sağlayan araçlardır. İhraççılar sermaye piyasası araçları çıkararak satarlar; yatırımcılar da bu araçlara talepte bulunarak satın alırlar. Borsalar ve Teşkilatlanmış Diğer
- Pazar Yerleri:** Anonim ortaklık şeklinde kurulan, sermaye piyasası araçları, kambiyo ve kıymetli madenler ile kıymetli taşların ve düzenleyici kurumların uygun gördüğü sözleşme ve belgelerin serbest rekabet koşulları altında kolay ve güvenilir bir şekilde alınıp satılabilmesini sağlayan ve oluşan fiyatları tespit ve ilan etmek üzere kendisi veya piyasa işletmecisi tarafından işletilen ve/veya yönetilen, alım satım emirlerini sonuçlandıracak şekilde bir araya getiren veya bu emirlerin bir araya gelmesini kolaylaştıran, Sermaye Piyasası Kanununa göre yetkilendirilen ve düzenli faaliyet gösteren sistemlerdir.
- Yardımcı Kuruluşlar:** Sermaye piyasasının etkin bir şekilde çalışması için fon arz edenlerle fon talep edenlere yardımcı olan, bu alanda uzmanlaşmış, portföy yönetim şirketleri, ipotek finansman kuruluşları, varlık kiralama şirketleri ve merkezi takas kuruluşları gibi kuruluşlardır.

SORU 22: 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununda 'ipotek ve Varlık Teminatlı Menkul Kıymetlerin' nasıl düzenlendiğini açıklayınız.

CEVAP: İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler, ihraççıların genel yükümlülüğü niteliğinde olan ve teminatlar karşılık gösterilerek ihraç edilen sermaye piyasası araçlarıdır. İhraççılar, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerin teminatı olan varlıkları, diğer varlıklarından ayrı olarak izlemekle yükümlüdür. İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler itfa edilinceye kadar; teminat varlıklar, ihraççının yönetiminin veya denetiminin kamu kurumlarına devredilmesi hâlinde dahi teminat amacı dışında tasarruf edilemez, rehin edilemez, teminat gösterilemez, kamu alacaklarının tahsili amacı da dâhil olmak üzere haczedilemez, iflas masasına dâhil edilemez, ayrıca bunlar hakkında ihtiyati tedbir kararı verilemez. İpotek ve varlık teminatlı menkul kıymetlerin ihraççıları, ihracı, ihraç limiti, ihraç şartları, teminat varlıkların türleri ve nitelikleri, ipotek ve varlık teminatlı menkul kıymetler ile teminat varlıkları arasındaki teminat uyumu, teminat varlıklara ilişkin kayıtların tutulması, teminat sorumlusunun sahip olması gereken nitelikler, sorumluluklar ve benzeri durumlar Sermaye Piyasası Kurumun tarafından belirlenir.

SORU 23: Sermaye Piyasası Kanuna göre, 'Kayıtlı Sermaye Sistemi' nedir? Özelliklerini yazınız.

CEVAP: **Kayıtlı sermaye:** Anonim ortaklıkların, esas sözleşmelerinde hüküm bulunmak kaydıyla, yönetim kurulu kararı ile 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun esas sermayenin artırılmasına dair hükümlerine tabi olmaksızın pay çıkarabilecekleri azami miktarı gösteren, ticaret sicinde tescil ve ilan edilmiş sermayelerini ifade etmektedir.

Halka açık ortaklıklar ile paylarını halka arz etmek üzere SPK'ya başvurmuş olan ortaklıklar, SPK'dan izin almak şartıyla kayıtlı sermaye sistemini kabul edebilirler.

Kayıtlı sermaye sisteminde, yönetim kurulu, esas sözleşmelerinde tespit edilen kayıtlı sermaye tavanına kadar sermayelerini artırmaya yetkilidir. Bu yetki genel kurul tarafından **en çok 5 yıl süre** ile verilebilir. Bu yetkinin süresi azami beş yıllık dönemler itibarıyla genel kurul kararıyla uzatılabilir. Kayıtlı sermaye sisteminde, çıkarılan paylar tamamen satılarak bedelleri ödenmedikçe veya satılamayan paylar iptal edilmedikçe yeni pay çıkarılamaz. Yönetim kurulunun; imtiyazlı veya nominal değerinin üzerinde veya altında pay çıkarılması, pay sahiplerinin yeni pay alma haklarının sınırlandırılması konularında veya imtiyazlı pay sahiplerinin haklarını kısıtlayıcı nitelikte karar alabilmesi için esas sözleşme ile yetkili kılınması şarttır.

SORU 24: Kolektif yatırım kuruluşu nedir? Açıklayınız.

CEVAP: **Kolektif yatırım kuruluşları,** SPK m.3/1/m bene göre, "Yatırım fonları ve yatırım ortaklıkları" dır. Yatırım ortaklıkları ve yatırım fonlarının yanı sıra portföy yönetim şirketleri ile portföy saklama hizmetini yürütecek kuruluşlar da kolektif yatırım kuruluşları içinde değerlendirebilmeyi mümkün kılmaktadır. Bu kuruluşlar portföy işletmek amacıyla kurulurlar. Bu yönde kolektif yatırım kuruluşları halktan toplanan sermaye ile portföy oluşturan, riskin dağıtılması ilkesine göre yatırım yapan, portföy yönetiminin de uzmanlarca gerçekleştirildiği kuruluşlardır.

Kolektif yatırım kuruluşları sermaye piyasası kurumları arasında yer almakla birlikte, yaptıkları yatırımlar nedeniyle aynı zamanda kurumsal yatırımcı olarak da hizmet vermektedirler. Kolektif yatırım kuruluşu şirket olarak kurulduğunda yatırım ortaklığı, salt bir sözleşmeye dayandığında da yatırım fonu şeklinde ortaya çıkmaktadır.

SORU 25: Finansal piyasaların beş fonksiyonunu yazınız.

CEVAP:

- Reel piyasaya kaynak temin etmek,
- Sermaye birikimini oluşturmak,
- Piyanın ihtiyaç duyduğu likiditeyi oluşturmak,
- Ekonomik yapı içinde yer alan aktörlerin her seviyede karar alırken karşılaşılabilecekleri riskleri dağıtmak ve
- Mülkiyeti tabana yaymak